

Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 29.03.1991, sp. zn. 1 To 16/91, ECLI:CZ:NS:1991:1.TO.16.1991.1

Číslo: 15/1992

Právní věta: Jestliže byl v rozporu s ustanovením § 38 odst. 1 tr.ř. obviněnému ustanoven obhájce, aniž mu byla dána možnost si obhájce zvolit, není povinen nahradit státu odměnu a hotové výdaje uhrazené ustanovenému obhájci státem.

Soud: Nejvyšší soud ČR

Datum rozhodnutí: 29.03.1991

Spisová značka: 1 To 16/91

Číslo rozhodnutí: 15

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Odměna obhájce

Předpisy: 141/1961 Sb. § 38 odst. 1

§ 151 odst. 3

§ 152 odst. 1

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

K stížnosti odsouzeného J. S. Nejvyšší soud České republiky zrušil usnesení krajského soudu v Praze z 12. listopadu 1990 sp. zn. 1 T 9/82.

Z odůvodnění:

Krajský soud v Praze usnesením z 5. 10. 1990 č. j. 1 T 9/82-429 podle § 151 odst. 3 tr. ř. stanovil obhájci JUDr. V. H. jako odměnu za právní úkon částku 800,- Kčs a na úhradu hotových výdajů částku 30,- Kčs; výše odměny a náhrady hotových výdajů činí tedy celkem 830,- Kčs. Toto rozhodnutí nabylo právní moci. Usnesením z 12. listopadu sp. zn. 1 T 9/82 bylo rozhodnuto o povinnosti odsouzeného J. S. uhradit státu částku 830,- Kčs jako náhradu odměny a hotových výdajů advokáta JUDr. V. H.

Proti tomuto rozhodnutí podal odsouzený J. S. včas stížnost. Uvedl, že nesouhlasí s rozhodnutím krajského soudu. Obhájce JUDr. V. H. mu byl ustanoven, ačkoli již dříve vyslovoval k němu nedůvěru. Kromě toho řízení ok zkrácení trestu nevyvolal, a proto by měl náklady obhajoby hradit stát. Dále poukázal i na to, že byl odsouzen neprávem a v důsledku toho již nehodlá snášet jakékoli následky a postihy. Požádal, aby Nejvyšší soud České republiky napravil pochybení krajského soudu v Praze.

Nejvyšší soud České republiky z podnětu podané stížnosti přezkoumal napadené usnesení i řízení, jež jeho vydání předcházelo, a dospěl k těmto závěrům:

Krajský soud v Praze zcela správně v souladu s ustanovením § 389 tr. ř. ve věci odsouzeného J. S. nařídil veřejné zasedání, aby zkrátil uložený trest podle článku II zák. č. 175/1990 Sb. Odsouzený byl v době, kdy se ve věci mělo rozhodovat, ve výkonu trestu odnětí svobody. Podle § 36a odst. 1 písm. c) tr. ř. musel mít proto ve věci obhájce. Bylo proto povinností soudu obhájce zajistit.

Podle § 38 odst. 1 tr. ř., jestliže obviněný nemá obhájce v případech, kdy ho musí mít, určí se mu lhůta ke zvolení obhájce. Uplyne-li tato lhůta marně, bude mu obhájce ustanoven. Podle tohoto ustanovení však předsedkyně senátu nepostupovala. Ve věci bylo dne 9. 8. 1990 nařízeno veřejné zasedání za účelem zkrácení uloženého trestu na den 24. 8. 1990. Současně předsedkyně senátu požádala předsedu krajského soudu o ustanovení obhájce. Předseda krajského soudu ustanovil obhájcem JUDr. V. H., který dříve obviněného ve věci zastupoval. Odsouzený se o tom dozvěděl dne 17. 8. 1990 a ihned zaslal soudu dopis, že s takovým postupem nesouhlasí.

Bylo tedy chybou, že při nařízení veřejného zasedání nebyla odsouzenému J. S. poskytnuta lhůta, aby si obhájce sám zvolil; pokud by tak neučinil, teprve potom mohlo být a mělo být přistoupeno k ustanovení obhájce předsedou soudu.

Ve věci samé pak se dne 24. srpna 1990 konalo veřejné zasedání; k tomuto jednání se dostavil jednak JUDr. H., který byl řádně ustanoven a převzal obhajobu, jednak JUDr. R., který na základě plné moci odsouzeného zastupoval.

Za tohoto stavu věci již krajský soud nepochybil, jestliže později – dne 5. 10. 1990 – stanovil obhájci JUDr. H. odměnu za úkon právní pomoci a za úhradu hotových výdajů. Odměna měla být přiznána sice jen v částce 430,- Kčs, ale rozhodnutí je pravomocné, takže je nelze změnit.

Napadeným usnesením z 12. 11. 1990 bylo rozhodnuto o povinnosti odsouzeného J. S. uhradit částku 830,- Kčs státu, který ji jako odměnu a náhrady nákladů advokátovi JUDr. V. H. zaplatil. Předpokladem pro vydání tohoto rozhodnutí však je podle ustanovení § 152 odst. 1 tr. ř. vedle skutečností, že obviněný byl pravomocně uznán vinným a nemá nárok na obhajobu bezplatnou, i to, že byl obhájce ustanoven v souladu se zákonem.

Jak však ze shora uvedeného vyplývá, došlo k ustanovení obhájce v rozporu s ustanovením § 38 odst. 1 tr. ř. Obhájce byl ustanoven, aniž obviněnému byla dána možnost si jej zvolit. Jestliže tento nezbytný předpoklad nebyl splněn, pak nelze požadovat na obviněném, který si sám obhájce zvolil (a ten ho také zastupoval), aby hradil odměnu a náklady advokáta, který mu byl proti jeho vůli s porušením zákona ustanoven.

Nejvyšší soud České republiky proto dospěl k závěru, že odsouzený J. S. nemá povinnost nahradit státu odměnu a hotové výdaje uhrazené ustanovenému obhájci JUDr. V. H. Bylo proto rozhodnuto tak, že se napadené usnesení krajského soudu v Praze z 12. 11. 1990 č. j. 1 T 9/82-430 zrušuje.